

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravnštvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4—, za pol leta K 2—, za četr leta K 1—. Za vse druge države in Ameriko K 560. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravnštvo „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljno frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inserati: štiristopna petit-vrst za enkrat 12 vin, za dvakrat 9 vin, za trikrat 6 vin, večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzojavi: „Save“, Kranj

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Gojka osvobojena.

Mala Črna gora je ena izmed najmanj rodotnih dežel cele Evrope. Gorata je in ima izvenredno visoko lego. Vsled tega ima dolgo in hudo zimo. Tla so večinoma skalnata, plodovite zemlje je zelo malo; in kriprdejo med kratkim poletjem hudi nalivi, odnesejo še večji del rodovitnih tal, padavina izpuhti pod hudem solncem v zrak, na poprep plodoviti zemlji pa ostaneta gramoz in psek. Razun tega ne pozna umnega kmetovanja, ker še vedno žive v starem predsdoku, da je težko delo na polju le za ženske, za moške pa je primeren posel le lov in vojna. Če bi se večkrat ne pripeljale iz Odese ladije, napolnjene z žitom in moko, morali bi ljudje lakote umirati. Ko pa hodoj Crnogorci po skalnatih vrhovih, gledajo proti jugu na krasen, plodovit svet na Skadersko jezero, na njegovo bogato okolico in na mesto Skader. Tam je kruha v izobilju, ali velik del tega kruha je zakopan v močvirjih ob Bojanu in ob morski obali. Ko je Evropa sklenila, da Črna gora ne dobi Skadra in da mora isti pripasti Albaniji, odgovarjal je kralj Nikita vedno z besedami: mi potrebujemo kruha, mi brez Skadra ne moremo živeti: Skader ali smrt.

Skozi stoletja in stoletja je torej Crnogorec iz svojih skalnatih višin gledal na bogato zemljo okoli Skaderskega jezera in na mesto samo, skozi stoletja in stoletja šlo je vse hrepenenje Crnogorskega ljudstva proti mestu Skadru.

Pa tudi čustveno življenje gnalo je to ljudstvo proti jugu. Stara srbska pravljica pripoveduje, da so srbski stavitelji tega mesta morali zazidati Gojko, ženo enega izmed njih v skadrske zidove, da so odstranili čarovanje vile, ki je po noči vedno podrla, kar so po dnevi zgradili. Ne samo lakota je torej gnala Crnogorce proti jugu, ampak tudi klic zazidane Gojke, ki jih je zvala, da jo oproste. Ta oprostitev izvršila se je dne dvaindvajsetega tega meseca. Tega dne so Crnogorci mesto Skader po polletnem oblegovanju in po dvadnevnu ljetem boju zmagovali zavzeli.

PODLISTEK.

Graf Leo Tolstoj:

Kornej Vasiljev.

Dalje.

Ko je po večernji Kornej še izpel po svoji starinadi čašo čaja, je šel takoj v sobo, v kateri je spal s svojo ženo Marfo in z malo hčerkico. Marfa pa je ostala še nekaj časa v veliki sobi, da pospravi posodo. S podprtimi komolci sedi Kornej sam za mizo v spalnici ter čaka in čaka. Vse vre v njem, kajti jeza in srd proti ženi ga vedno bolj in bolj prevladujeta. Da bi se iznebil teh mučnih misli in prišel na druge, sname s stene računalo, iz žepa pa potegne majhno knjižico z različnimi beležki ter začne delati račune. Zraven pa, kakor da bi ga neka stvar pri računanju motila, upira svoj pogled zdaj pa zdaj na duri in skuša razumeti glasove, ki prihajajo iz velike sobe.

Nekaterikrat je razločno slišal, kako je nekdo odpiral sobine duri ter šel skoz nje v vežo; toda njegove žene le še ni bilo. Napisled vendar začuje njene korake; že je prijela kljuko, duri se odpro in ona vstopi z razgretimi, rdečimi lici, lepa, ogrnjena z rudečim ogrinjalom in z otrokom v naročju.

„Gotovo si zelo utrujen in izdelan od dolgega potovanja?“ reče, smehljajoč se, kakor da bi nikakor ne zapazila njegovega čmernega obraza.

Kornej se ozre proti njej ter jo pogleda, a

Ker pa je londonska konferenca sklenila, da ima pripasti Skader Albaniji, in ker Avstrija smatra to dolocilo kot odškodnino za to, da je dovolila, da obdrže Srbi deloma albanska mesta v Stari Srbiji, je zadobil padec Skadra evropski pomen. Če vztraja Evropa na tej določbi in prejme Skader iz rok kralja Nikite, ni dvombe, da mu bo dala zanj primerno odškodnino v denarju in zemlji. Prej ko ne dobi Črna gora vse Skadrsko jezero in njega okolico s Tarabošem, ozemlje do Bojane in Sv. Ivan Meduanski. In v tem slučaju bila bi zlomljena premoč Skadra. Naj pa že ostane Skader črnogorski ali naj postane albanski, njegovo zavzetje je velik zgodovinski čin, ki spričuje ne-premagljivo silo črnogorskega ljudstva in jekleno eneržijo njihovega kralja.

Kralj Nikita se je boril proti celi Evropi. Nauznal se mu je sklep velesil, da mora biti Skader albanski, naj si ga Crnogorci podjarmijo, ali ne, pred njegovimi očmi plove močno vojno brodovje zdržene Evrope, razglasila se je blokada črnogorskega obrežja, vsak hip se mu žuga, da vojne ladije izkrcajo vojake v črnogorske luke, to vojno brodovje zaprolo je dovoz srbskih čet, prisililo Srbe pred Skadrom da so se napotili domu.

Črnogorska vojska stala je pol leta pred Skadrom in je strahovito trpela po dosedanjih bojih.

In kljub temu kralj Nikita ni obupal. Bismarck je rekel 1. 1866, da bi se ne bil vrnil živ v Berlin, če bi bile pruske čete premagane.

In vendar se položaj na Českem ne da primerjati z onim pred Skadrom. Po vseh listih se je pisalo, da je blazno, če črnogorski kralj nadaljuje oblegovanje, ko so mu to odsvetovali Rusi in ko so ga zapustili Srbi. In to očitanje bi mu bilo ostalo, če bi bil ponesrečil tudi zadnji naskok. Ker se je pa ta naskok posrečil, kljub vsem zaprekam, kljub oviranju cele Evrope, kljub maloštevilnosti napadalcev, postal je Nikita in njegova vojska ena najznamenitejših zgodovinskih prikazni cele balkanske vojne.

ne odgovori ničesar, ampak prične iznova računati, dasi ni imel ničesar več računati.

„Pozno je že,“ je nadaljevala ona, postavila otroka na tla ter stopila k postelji.

Ne da bi na njo gledal, je slišal Kornej, kako je postelj pospravljal in uspaval otroka.

„Ljudje se smejo,“ misli si sam pri sebi, ko se spomni besed, ki jih je govoril stari Kusma. „Le čakaj,“ reče sam pri sebi in težko sopeč se vzdigne počasi, vtakne kratki svinčnik v žep telovnika, obesi računalno zopet nazaj ob steno in se bliža svoji ženi, ki je, obrnjena proti svetim podobam, stoe opravljala svoje večerne molitve. Za trenutek obstane in postoji Kornej ter čaka. Ona je še vedno delala križe, se klanjala pred svetniki in molila tiho naprej. Dozdevalo se mu je da je že davno zmolila vse molitve in da jih le nalašč in namenoma večkrat ponavlja. Končno pa napravi vendarle zadnji globoki poklon, zašepeče še neko molitvico, zravna se po konci ter se obrne proti svojemu možu.

„Agaška že spi,“ reče in z nekim nasmehom pokaže na dekleter ter sede na škripajočo postelj.

„Ali je Jevstegnej že dolgo časa v hiši?“ vpraša tedaj Kornej ter stopi bliže k postelji.

Brez vsakega vznemirjenja je ona med tem vrgla eno svojih dolgih kit čez ramo na prsi in jo začela hitro razpletati; zraven pa mu je mirno in smehljajoč se gledala v njegove oči.

Razmere pri Okrajni bolniški blagajni v Kranju.

V Kranju obstoji od l. 1889. Okrajna bolniška blagajna, ki je že od l. 1895. v naprednih rokah. Zavod je od leta do leta bolj prospeval, kar je bilo seveda klerikalcem trn v peti. Pri vsakokratnih volitvah so poskušali svojo srečo, da bi si pridobili zastopstvo v tej korporaciji, toda zaman. S posebno vnemo naskočili so blagajno v l. 1902. poskusili so vsa dovoljena in nedovoljena sredstva, vendar tudi to ni pomagalo. Zavedni obrtniki in trgovci, združeni s svojimi delojemalcic so tudi ta naskok odbili. Vsled interpelacije dr. Šušteršiča v državnem zboru je takrat nadzorstvena oblast upeljala revizijo blagajne. Zvedenec, ki je pod nadzorstvom komisarja c. kr. okrajnega glavarstva preiskal poslovanje, je izjavil, da je vodstvo blagajne eno najvzornejših na avstrijskem jugu in da je vse v najpopolnejšem redu. Vsled blamaže, katero so doživeli klerikalci s to revizijo, je bil do zadnjega časa mir pred njimi. Le kot protest so sem in tja pri kaki volitvi oddali kakih pet glasovnic s svojimi kandidati.

Iz osebnih mrženj so začeli pred par leti nekateri posamezniki ruvati proti Okrajni bolniški blagajni. V tem času je prišel od nekod iz Štajerskega zasebni uradnik, ki je spremno porabljajoč te razmere in skrbeč, da si pridobi prijetno službico, začel nagovarjati nekatere nezadovoljneže, naj si osnujejo svojo blagajno. To seme ni padlo na nerodovitna tla. Ne le, da so se s to mislijo spriznili takoj nezadovoljneže, tudi za klerikalce je bilo to kakor nalašč, češ, ako ne moremo priti na površje pri Okrajni bolniški blagajni, pa si osnujemo svojo.

Dalj časa so se vršila posvetovanja, toda do zaključka niso prišla. Možem namreč ni bilo samo ležeče na tem, da si omislijo svojo blagajno, ampak hoteli so tudi oškodovati Okrajno bolniško blagajno kolikor le možno. Tu ti pride brihtna glavica, rekoč: „Osnujmo predvsem obrtno zadružno

„Jevstegnej? Niti ne vem več; kake dva ali tri tedne bo.“

„Ali ti žnjim živiš?“ reče Kornej.

Za trenutek spusti ona kito iz rok, a jo takoj zopet prime in se nedolžno igra žno.

„Kaj vse si ljudje ne izmislijo! Jaz naj bi z Jevstegnjem živila!“ zakliče ona, poudarjajoč posebno besedo „Jevstegnej“. „Kaj si izmislijo! Kdo ti je pa to pravil?“

„Govori, ali je res ali ne?“ je zakričal Kornej ter stiskal svoje debele pesti v žepu.

„Čemu to nepotrebno besedičenje! Ali naj ti slečem škornje?“

„Odgovori!“ ponavlja on.

„No, to bi bilo lepo! Jaz naj bi mislila na Jevstegnjega?“ mu odvrne. „Res rada bi vedela, kdo te je tako nalagal.“

„Kaj si govorila ž njim v veži?“

„Kaj sem govorila? Da bo treba obroč nabiti na sod, to sem govorila. Zakaj me pravzaprav muči?“

„Ukazujem ti: govor resico! Jaz te ubijem, kanalija!“

S temi besedami jo zgrabi za kite; ona pa jih iztrga iz njegovih rok in dušne in telesne bolečine odsevajo z njenega obraza.

„Ali sem te zato vzela, da me mučiš? Ničesar dobrega nisem še sprejela od tebe. Tako življenje more spraviti človeka v obupanje.“

in potem „Zadružno bolniško blagajno“, pri kateri bodo morali biti včlanjeni vsi člani obrtne zadruge“. Obrtna zadruga se je seveda takoj osnovala. Mi proti zadrugam kot takim nimamo prav ničesar, ako se ustanove iste iz krajevne potrebe, ne moremo pa odobravati, če se snujejo take zadruge iz različnih zahrbtnih nakan.

Obrtna zadruga je bila toraj ustanovljena in sedaj je nedostojalo le še bolniške blagajne. Toda tu je bil križ. Deželna vlada namreč pravil novoustanovane „Bolniške blagajne rokodelskih in sorodnih obrtv“ ni potrdila. Kaj storiti sedaj? Zadruga brez bolniške blagajne je mrtvorojeno dete. Zadruga se je ustanovila vendar le z namenom, da se uniči Okrajno bolniško blagajno. Po daljšem premisljevanju in po različnih posvetih s klerikalnimi korifejami, se je odločila zadruga, da si osnuje v smislu zakona od 16. julija 1892. „Pomožno blagajno“. Ako ne vse, pa vsaj nekaj, so si mislili gospodje.

Pomožne blagajne so že stara inštitucija in so popreje nadomestovale sedanje Okrajne bolniške blagajne. Seveda ni bilo zavarovanje pri istih prisilno, ampak se je zavaroval, kdor se je hotel. Ko je leta 1889. stopil v moč novi zakon o zavarovanju delavcev, omejile so se te „Pomožne blagajne“ po večini le na zavarovanje onih, ki niso spadali v okvir tega zakona. Z zakonom iz l. 1892. so se morale te blagajne preosnovati na novo, in v smislu določil tega zakona, morejo iste — pod gotovimi pogoji — nadomestovati zavarovanje pri Okrajnih bolniških blagajnah.

Koncem decembra p. l. potrdila je c. kr. deželna vlada pravila te „Pomožne blagajne“, nakar se je takoj pričelo z agitacijo za pristop k isti. Klerikalci so si seveda hoteli zasigurati vodstvo v tej blagajni in le tako si moremo tolmačiti § 2. pravil te blagajne, ki se glasi: Kot redni člani smejo pristopiti med drugimi, delavci tovarne Karol Pollak, Marenčič & Windischer, tiskov. društva v Kranju ter sitarske in žinarske zadruge v Stražišču. Toraj same klerikalne tvrdke so bile temeljne članice te blagajne in kljub temu se najdejo še ljudje, ki trdijo, da je „Pomožna blagajna“ potrebna, nadstrankarska ustanova. S tem, da so pridobili za zavarovanje te tvrdke, seveda še zdavnaj ni bil dosežen cilj. Želeč priklopiti „Pomožni blagajni“ čim več članov, so določili smešno nizke prispevke. Da se razvidi, da so bili ti prispevki določeni v tako nizki meri le radi agitacije, priobčili bomo prihodnjih statističnih izkazov „Zvez dolniških blagajn v Trstu“, iz katerih razvidimo, da bo ta „Pomožna blagajna“ z dosedanjimi prispevkami, pasivna vsako leto za precejšen znesek. Za obveznosti blagajne v smislu pravil ne jamči nihče, in ker blagajna nima nikakega rezervnega zaklada, je zavarovanje pri isti precej riskirano.

To so upoštevali povečini tudi vsi interesenti in razen nekaterih nezadovoljnjev in politično primoranih, se ni hotel nikdo zavarovati pri tej novoustanovljeni blagajni. Vsa agitacija je bila zaman, tudi nizki prispevki niso vlekli. Poslužiti se je bilo toraj drugih sredstev, in to naj bi bili napadi na poslovanje Okrajne bolniške blagajne. „Pomožna blagajna“ in njen uradnik seveda nista hotela ali mogla stopiti sama na plan in se izpostaviti očitanju konkurenčnega boja. V ta namen

„V obupanje spraviti,“ je ponavljal on ter se ji še bolj približeval.

„Zakaj si mi izpulil skoro pol kite; poglej, kako mi lasje izpadajo. Zakaj me ne pustiš pri miru! Res je, da ...“

Ni še izgovorila. Zgrabil jo je za roko, jo potegnil proč od postelje ter neusmiljeno udrihal po njeni glavi in njenih prsih. In čimdalje je bil po njej, tem besnejši je postajal. Upila in branila se je, hotela se mu je iztrgati, a on je ni izpustil. Otrok se je zbudil ter planil k materi.

„Mamica,“ je zakričal.

Kornej pogradi otroka za roko, ga iztrga materi ter ga vrže v kot kakor mačko. Deklica je zaječala in potem umolnila za nekaj časa.

„Ničvrednež, otroka si umoril!“ zakliče Marfa ter pozkuša vstati, da bi šla k hčerki. Ali ponovno jo zgrabi ter jo udari po prsih, da se i ona zgrudi nemo na tla. Le hčerka, ki se je zopet zavedla, je sedaj glasno kričala ter lovila sapo.

V tem trenutku je vstopila njegova mati v sobo. Kolena so se ji tresla in lasje so ji bili zmršeni. Ne da bi pogledala Korneja in Marfe, je šla k vnučkinji, ki je obupno jokala.

Kornej je stal, kakor bi se bil zbudil iz težkih sanj. Težko je sopel ter se oziral okoli sebe. Zdelen se je, kakor bi ne vedel, kje da je in koga da ima pred seboj.

Marfa je vzdignila glavo in vzdihajoč si je s srajco brisala kri z obraza.

„Ti podlež!“ mu zakliče. „Da, z Jevstegnejem živim in tudi že prej sem ž njim živila. Le umori me! Tudi Agaška ni tvoj otrok — od njega jo

je bilo potreba koga drugega in v mrežo jim je prišel domišljavi, novopečeni predsednik klerikalne „Meščanske zveze“ in obenem gimnazijski učitelj Vinko Marinko. Marinko je seveda z velikim veseljem prevzel mesto agenta za „Pomožno blagajno“ in je pričel v svojem listu „Gorenjec“ napadati Okrajno bolniško blagajno. Po manjših napadih in pavšalnih sumničenjih proti upravi sploh, je uvidela „Pomožna blagajna“, da to ne pomaga. Treba je bilo toraj ostrejsih sredstev, in to naj bi bil slučaj nekega M. T. o katerem je Marinko trdil, da načelnštvo zadržuje istemu podporo, da ga hoče oslepariti i. t. d. Vsled neke pritožbe je prenehalo sploh odgovarjati, na naročene napade v „Gorenjcu“. In prav je imelo. Načelnštvo vendar ni odgovorno za svoje delovanje kakemu Marinku ali „Pomožni blagajni“.

Vsi ti napadi pa niso dosegli svojega namena. Res je odstopilo nekaj članov, toda ti vsi so uslužbeni pri klerikalnih delodajalcih, in bi odstopili tudi, ako teh napadov ne bi bilo.

Toda poglejmo nekoliko bližje oba slučaja, ki se očitata Okrajni bolniški blagajni in radi katerih se je dvignilo toliko nepotrebne prahu. Martin Štefe je bil do leta 1911. sam delodajalec in je, ko je prenehal izvrševati svojo obrt, pozabil seveda plačati blagajni prispevke od svojih delavcev. Ker je pa tudi svoje posestvo pravočasno izročil svoji ženi, je tako blagajno odškodoval za te prispevke, ki od njega niso bili iztirljivi. Pozneje je postal tesarski pomočnik in je padel junija 1912. raz neko streho. Pri padcu si je močno poškodoval nogo. Delodajalec ga takrat ni prijavil pri blagajni, vsled česar je moral zanj plačati preskrbo v bolnici. Dne 12. septembra 1912. je prijavil Štefeta njegov delodajalec pri blagajni, rekoč, da je vstopil 11. sept. 1912. k njemu v delo. Že 14. sept. 1912. pa se je zglasil Štefe pri blagajničnem zdravniku z bolezni, o kateri se glasi zdravniška izjava, da ni izključeno, da je nastopila že par dni pred 14. sept. 1912. Načelnštvo je sumilo, da se gre tu morda zopet za oškodovanje blagajne. In ker delodajalec Štefeta junija meseca ni prijavil, je lahko mogoče, da je prijavil sedaj istega še le potem, ko je žebolehal. Da zamore to konstatirati, zahtevalo je načelnštvo od Štefeta, da verjetno dokaže, da je bil 12. sept. 1912. popolnoma zdrav. Ta dokaz bi lahko doprinesel po sodelavcih, sosedih ali kako drugače, česar pa Štefe ni storil, vsled česar se mu podpora tudi ni izplačala. Razvidno je toraj, da je načelnštvo v tem slučaju moralno odkloniti podporo, kajti v mnogih slučajih je blagajna konstatirala, da delodajalec prijavlja svoje delavce še le potem, ko zbole. Delavec v takem slučaju počaka dva ali tri dni in gre šele potem k zdravniku. Načelnštvo mora biti toraj precej previdno in je tudi njegova dolžnost, paziti na to, da se blagajna ne oškoduje.

Oglejmo si še slučaj Franceta Podjed, tudi tesarskega pomočnika. Isti je obolel in se je moral podati v bolnico. V smislu pravil pristoji čla-

nom, kateri se zdravijo v bolnici, za slučaj da s svojim zaslužkom vzdržujejo kakega svojca, polovična bolnišnina. Nadalje pravijo pravila, da zdravljenje v bolnici nadomesti vse dajatve blagajne in da za take člane, ki so v bolnici, izdaja bolniške liste bolnica. Po odstetih oskrbovalnih stroških se takšnemu članu izplača ostane bolnišnina — vele pravila.

Pravila določajo toraj, da za slučaj, ako presega bolnišnina oskrbne stroške v bolnici, dobri preselek bolni član. Ako pa bolnemu članu ne pristoji bolnišnina, ki bi presegala oskrbne stroške, je vendar naravno, da se mu tudi ničesar izplačati ne sme.

Podjedu je pristojala dnevna bolnišnina K 1·20, s polovičnim poviškom, vsled zdravljenja v bolnici vred, toraj skupaj K 1·80. Oskrbni stroški znali pa so K 2·40 dnevno, ter toraj pristoječa bolnišnina plačanih oskrbnih stroškov ni niti dosegal, ne pa presegala. Podjedu, ki se je zgglasil s tem zahtevkom pri blagajni, se je to povedalo, in prosto mu je bilo, da se proti odklonitvi izplačila v določenem roku pritoži na razsodišče. Odklonitev se je v smislu predpisov v spisih zabeležila in je po vložnem zapisniku dobila št. 400. Marinku, seveda, klub vsi njegovi učenosti, ni znano, da so pri uradnih upeljani vložni zapisniki, kjer se vsako uradno dejanje ali vsak došel spis zabeleži, in je tako prišel do gorostasne trditve, da je ta odlok že štiristoti ustimeni odlok od onih, s katerimi se je delala krivica članom. Razsodbe se izdajajo lahko ali pisemno ali ustmeno, in menimo, da bo to tudi Marinku jasno.

Podjed se radi te odklonitve ni pritožil v 14 dneh, ampak je, ker se ni vrnil iz bolnice popolnoma ozdravljen, še nadalje prejemal bolnišnino in sicer nad tri mesece. Šele črez več časa domislil se je, da se mu je zgodila krivica in pritožil se je na razsodišče, ki pa je priziv kot neutemljen zavrnilo.

To so toraj slučaji, radi katerih je moral „Gorenjec“ izhajati v povečani obliki in radi katerih se je priredil nedeljski shod.

Nedeljski shod se je vršil toraj v znamenju protesta proti načelnštvu Okrajne bolniške blagajne. Proti načelnštву pa zamorejo protestirati le člani blagajne, teh pa na shodu ni bilo niti deset, in še večina istih le iz radovednosti. Največje število so tvorili kmečki posestniki iz okolice, ki so seveda prišli na povelje svojih dušnih pastirjev protestirati. Ostali pa so bili člani „Pomožne blagajne“. Niti eni niti drugi pa pri Okrajni bolniški blagajni nimajo ničesar opraviti. Protestov, sklenjenih od ljudi, ki na poslovanju blagajne nimajo nikakega interesa, pa ni potreba nikomur vpoštevati.

Ne vem sicer, ako bode ta shod rodil tako obilen sad, kot si je predstavljala „Pomožna blagajna“, na vsak način pa bode dobili agent Marinko svojo provizijo.

POLITIČNI PREGLED.

Skader v črnogorskih rokah.

Okoli polnoči dne 22. aprila je padel Skader po brezprimerno ljuti borbi Črnogorcem v roke: Načrt za glavni naskok sta izdelala srbski gene-

imam.“ Hitro je to izgovorila ter si z roko zakrivala obraz, pričakujoč novih udarcev.

Toda Kornej je stal, kakor brez zavesti; sprepo je zidal krog sebe ter težko dihal.

„Le poglej, kaj si naredil deklici,“ je zavpila mati ter mu kazala izvinjeno in kakor mrtvo više roko glasno jokajočega otroka. Molče se Kornej obrne, gre v vežo in odtod na dvorišče.

Zunaj je bilo še vedno mrzlo in megleno. Male snežinke so mu hladile razgreta lica in celo. Sede na stopnice in z roko briše sneg s stopničnih držajev. Za vratmi se je čulo jokanje Marfe in stokanje ubogega otroka. Potem so se odprla vežna vrata in Kornej je slišal, kako je mati z dekletom šla v veliko sobo. Vstane in gre v spalnico, ki je bila z malo svetilko le slabo razsvetljena. Komaj je vstopil, že je postajalo Marfino stokanje glasnejše. Molče se obleče, potegne izpod klopi kovčeg, stlači vanj svoje stvari in ga zveže z vrvmi.

„Zakaj si me tepel? Zakaj? Kaj sem ti storila?“ začne tožiti Marfa. A Kornej ne odgovarja; vzame kovčeg ter gre proti vratom. Marfa pa začne hripavo kričati: „Ubijalec, razbojnik, ali misliš, da zate ni sodišča?“

Ne da bi kaj odgovoril, suni Kornej z nogi v vrata, da so se odprla; potem jih pa za seboj tako zaloputne, da se stresejo stene.

Šel je v veliko sobo, zbudil mutca in mu ukazal, naj vpreže konja. Ali ta se ni hitro spoznal, kaj da hoče stric. Gledal ga je začudeno in vprašajoče ter si gladil lase. Potem pa, ko je razumel, kaj od njega zahteva, je skočil iz postelje,

obil čevlje in strgan kožuh, vzel svetilko in šel na dvorišče.

Svitalo se je že, ko se je Kornej peljal z mutastim nečakom na sanjkah z dvorišča po isti poti nazaj, po kateri se je prejšnji večer vozil s Kušmo.

Na postajo je dospel pet minut pred odhodom vlaka. Nečak je videl, kako si je kupil vozni list, vzel kovčeg in vstopil v voz. Pomigal je še z glavo in izginil mu je izpred oči.

Marfa je bila poškodovana ne samo v obrazu, zadobila je tudi težko poškodbo na glavi in zlomljeni sta ji bili dve rebri. Ali mlada in krepka žena se je tekoma pol leta docela popravila, tako da ni bilo več zapaziti nobenih sledov udarcev. Deklica je pa ostala vse svoje življenje pohabljenata. Ko jo je Kornej vrgel kot kako mačko v kot sobe, zlomila si je bila obe roki; ena ji je ohromela za vedno.

O Korneju se ni slišalo od tega časa ničesar več. Ni se vedelo, ali še živi ali je že mrtev.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Nobena posvestnica ne pove, kdaj se je začela egiptovska država, le to vemo, da je zgradil prvi zgodovinski vladar Menes okoli l. 3400 pred Kristom prestolico na mestu poznejšega velemesta (par ur južno od Kaire). Pač pa so že prvi vladarji — bolje njihovi podaniki! — postavili kul-

ral Bojović in črnogorski general Martinović. Izvedli so pa naval Črnogorci sami, katerim so omogočili prodiranje težki srbski oblegovalni topovi, ki so jih pustili Srbi pred Skadrom in ki so razrušili turške utrdbe. Turški poveljnik Essad paša se je udal Črnogorcem, ko je videl, da je po padcu Taraboša nadaljnji odpor brezuspešen. Da izkaže turški posadki, ki je štela še okoli 18.000 mož, priznanje za njeno hrabrost, ji je dovolil kralj Nikolaj častni odhod z orožjem iz mesta.

V Skadru so Črnogorci takoj uvedli črnogorske urade, razrušene trdnjave se popravljajo za vsak slučaj.

Nastane vprašanje, kakšne posledice da bode imel padec Skadra. Kaj naj ukrenejo velesile, ki so storile sklep, da pripade Skader bodoči Albaniji?

V Črni gori in v Srbiji so mnenja, da se morajo z ozirom na izvršeno dejstvo izpremeniti severne meje Albanije. Pri tem se opirajo na svoječasno izjavo Rusije, da ostane Skader Črni gori, če ga zavzame. Vrh tega menijo, da mora Rusija podpirati srbske težnje, če hoče ohraniti, oziroma razširiti svoj vpliv na Balkanu. V istem smislu piše tudi rusko časopisje. Tudi francosko javno mnenje je zelo naklonjeno Črnogorcem. Edini izhod vidijo francoski krogi, po katerih mnenju Avstrija nikakor ne sme na svojo pest napasti Črne gore, v tem, da odstopi Črnagora prostovoljno Skader velesilam, da pa dobi Črna gora poleg denarne odškodnine Taraboš in rodovitno ravnino ob reki Bojni.

Se skoro bolj naklonjena je pa Črni gori angleška javnost. Liberalne stranke so zahtevalo v parlamentu Skader za Črno goro. Angleži pričnavajo, da imajo Črnogorci do Skadra isto pravico kakor Grki do Soluna, Bulgari do Odrina, Srbi do Bitolja. Ker pa so velesile že sklenile, da ostane Skader Albaniji, morajo velesile, tako meni angleško časopisje, z ozirom na svoj ugled vztrajati pri svojem sklepu, Črni gori pa naj se prisodi kot kompenzacija kako primerno ozemlje.

Temu nasprotno stališče zavzema trozveza, na čelu ji Avstrija. Laški vladni krogi so mnenja, da morajo storiti hitro proti Črni gori skupen korak in prisiliti kralja Nikita, da preda Skader. Pri tem laške vlade nič ne moti dejstvo, da je laška kraljica svojemu očetu Nikiti iskreno čestitala na zmagi. Na vsak način pa se protivi Italija, da bi storila kaka velesila (misli seveda Avstrijo) na svojo pest kake odločne korake, ker bi to bilo nevarno evropskemu miru.

Časopisje v Nemčiji poziva velesile k skupnemu koraku proti Črni gori, ker bi sicer bila Avstrija primorana na svojo pest poseči v balkanske razmere. Avstrija je poslala velesilam noto, v kateri predlaže, da naj velesile zahtevajo, da jim kralj Nikita nemudoma izroči Skader. Če bi se ta upiral, naj velesile izkrcajo svoje čete in zasedejo vse najvažnejše črnogorske kraje. Če bi pa velesile odklonile to avstrijsko zahtevo, naj izroči Avstriji evropski mandat, da s silo izžene Črnogorce iz Skadra. Končno avstrijska nota celo grozi, da bi morala na svojo pest postopati in varovati svoje koristi ob Jadranskem morju, če bi velevlasti ne upoštovale njene želje.

Na vsak način je politični položaj zelo resen, ker izjavlja črnogorski kralj Nikita, da se umakne iz Skadra le oboroženi sili velevlasti. Seveda pri tem i nadalje računa na needinost velesil.

turne zgradbe aere perennius (trajne nego kovina). Okoli l. 3000 pred K. nastanejo stopnate piramide v Sakari (ne zamenjati Saharo), med letom 2800—2700 pa zavladajo zgraditelji velikih piramid pri Ghizeju, ki so ohranile njih imena potomstvu: Cheops, Chefre, Mencheres. Med njihovimi nasledniki je bilo mnogo ljubiteljev lepih umetnosti, gradile so se piramide v različnih krajih, ravnotako tudi svetišča bogov. Z osvojitvami na jug se je širilo prirodno bogastvo dežele, kar je privabilo tuje narode. Semitski nomadi (pastirji) iz Sirije, imenovani Hyksos, se polaste okoli l. 1680 pr. K. Egipta in sprejmejo kulturno osvojene province. Z njihovim prihodom je morda v zvezi biblijska pravljica o prihodu izraelcev v Egipt. Vsiljence prezene domaći vladar Amozis kake sto let po prihodu. Tedaj napoči najslavnejša doba, egipcovske zgodovine znana pod imenom „Nova država“. Prestolica je Tebe, odkoder širijo vladarji svojo moč i proti jugu i severovzhodu, deloma tudi zahodu, doma pa grade velikanske stavbe. Vladar Tutmozis III. osvoji celo Sirijo, Amenophis IV. skuša mnogoboštvo odpraviti in vpeljati češčenje solčnega boga (Amonov tempel), Ramzes II. je predvsem kulturni vladar, ki sezida orjaške božje hrame v Abu Simbel, Luksorju in Asuanu.

Po največji slavi napoči navadno največji propad. Od l. 1000 dalje vladajo Ponilju večinoma tuji, katerim se upirajo domaćini, od drugod jih pa napadajo inozemci. Nubijska postane samostojna, že davno na samo Palestino omejeno egipcovska vladanje Sprednje Azije poneha, doma so zmeš-

Volitve v goriški deželnici zbor.

Z ozirom na bližajoče se volitve v deželnici zbor, so ponudili liberalni Lahi laškim klerikalcem kompromis, češ, da naj se laški stranki pri volitvah medsebojno podpirata proti slovenskim strankam. Toda kakor se čuje, so klerikalci odklonili ta predlog, rekoč, da so sami dovolj močni, da ohranijo svoje dosedanje mandate. Kakor je znano, so bili dozdaj v deželnici zboru združeni laški klerikalci s slovenskimi liberalci, med tem ko so se vezali laški liberalci z slov. klerikalci. Da razbije to neravnvo zvezo katoliških političnih strank, se predvsem trudi goriški nadškof dr. Sedej.

Občinske volitve v Zagrebu.

Pri volitvah so si stali nasproti kandidati vlade in združenih protivladnih strank. Kljub najhujšemu pritisku so na celi črti prodrli protivladni kandidati, kar kaže, da narodnega čuta v hrvatskem narodu ne bode zatrli niti Čuvajev komisariat.

Razmere na Hrvatskem.

Začetkom prihodnjega meseca se zopet snide ogrski državni zbor. Njegovih sej se udeleže tudi hrvatski poslanci, katere je izvolil že davno razpuščeni hrvatski sabor. Zastopniki nesrečne Hrvatske se hočejo predvsem zavzeti za to, da se odpravi kraljevi komisariat, čemur se protivi zlasti ogrski ministrski predsednik Lukacs. Kakor smo poročali, se je že večkrat poskušalo rešiti hrvatsko krizo. V zadnjem času ponujajo to nehvaležno delo Ogrevi bivši Khuen-Hedervaryjevi narodni stranki. Toda madjaroni sprejmejo to naloge le pod težkimi pogoji. Ne zahtevajo samo, da umakne ogrska vlada železničarsko pragmatiko za Hrvatsko, glasom katere bo na hrvatskih železnicah ogrski jezik uradni jezik, ampak njih glavna zahteva je, da se naj določi zakonitim potom ključ, po katerem se razdeli državni prispevek v povzdro gospodarskih razmer na Ogrskem in Hrvatskem. Dozdaj je bilo dano Ogrom na dobro voljo, koliko državnega prispevka da je odpadlo na Hrvatsko.

Znamenja na političnem nebuh Jugoslavenskem.

Popolnoma naravno je, da valovi vsled zmage jugoslovanskega orožja, katere po pravici občuduje ves svet, zlasti sosednjim Jugoslovanom kri nekoliko burneje po žilah. Toda to po mnenju nemških uradnikov v Dalmaciji ni avstrijsko, ampak naši državi nevarno. S tega stališča je presejevati razna politična preganja v Dalmaciji. Neki sodni svetnik je bil premeščen iz svojega službenega kraja, ker je bral na nekem zborovanju pesem, ki slavi Jugoslovane. Neki ravnatelj v Dubrovniku in neki profesor se nahajata v disciplinarni preiskavi zaradi pesmi o balkanski vojni. Absolvirani jurist Govo Perović, rojen v Dubrovniku, ki je ondi bival že 40 let in ki ima tam posestvo, je dobil nenadoma ukaz, da mora tekom treh dni z ozirom na „javni red“ zapustiti Avstrijo. Sploh ne mine dan, da bi v Dalmaciji z nemškim duhom napojeni uradniki „z avstrijskega“ stališča ne nadlegovali popolnoma mirnih ljudi. Znano je tudi, da se je že pred nekaj časom po Dalmaciji, pa tudi na Kranjskem razglasilo, da je smatrati vse demonstracije v prilog Črni gori kot take, ki so naperjeni proti naši lastni državi. V zadnjih dneh se je isto zgodilo

tudi na Češkem. Zato sklepa neki hrvaški list svoja izvajanja: Prepričani smo, da škoduje postopanje naše diplomacije naši državi več, kakor nedolžno veselje, ki ga izražajo bratski narodi zmagovitim balkanskim zaveznikom.

Isti sistem se je ukoreninil v zadnjih dneh tudi na Češkem, kjer so zaprli več ljudi, ki so izražali zaradi padca Skadra Črnogorcem simpatije.

Narodno-gospodarstvo.

Na tedenski semenj v Kranju, dne 21. aprila 1913 se je prgnalo: 113 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, — glav hrvaške govedi, 5 telet, 112 prešičev 9 ovac. — Od prgnane živine je bilo za mesarja: 60 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, 9 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 94 v za pitane vole, 86—90 v za srednje pitane vole, 82—84 v za nič pitane vole, — v za bosansko (hrvaško) goved, K 1.02 za teleta, K 1.24 za prešiče pitane, K 2.20 za prešiče za rejo.

Tržne cene

Pšenica	100 kg	K	23—
Rž	" "	"	22—
Ječmen	" "	"	20—
Oves	" "	"	21—
Koruza stará	" "	"	21.80
Koruza nova	" "	"	18.50
Ajda	" "	"	24—
Proso	" "	"	21—
Deteljno seme	" "	"	170.180
Fižol ribničan	" "	"	27—
Fižol koks	" "	"	30—
Grah	" "	"	48—
Leča	" "	"	48—
Pšeno	" "	"	30—
Ješprenj	" "	"	28—
Krompir	" "	"	6.50
Mleko 1 l.	" "	"	—.20
Surovo maslo	1 kg	"	3.50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1.80
Govedina II.	1 "	"	1.72
Teletina I.	1 "	"	2—
Teletina II.	1 "	"	1.80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1.80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2.20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1.70
Jajca 7 kom.	" "	"	—.40

DOPISI.

Križe pri Tržiču.

Pred nami leži zapisnik prve seje novoizvoljenega občinskega odbora pod komando župnika Žabukovca. Ta zapisnik preteemo prihodnjič natancnejše, danes vzamemo samo glavnje točke. Dan pred sejo, ki se je vršila pretečeno soboto, je poklical župnik Žabukovec k sebi v farovž ves svoj križki „ajmoht“. Da si ni upal nihče upreti se temu vabilu, je samoobsebi umevno — prišli so

njegova velikomacedonska država v pokrajini, ki so jim zavladala Alenksandrovi vojskovodje. Egipt so dobili Ptolomejci. Pod prvimi vladarji te rodbine je Egipt dosegel višek svoje moći, bogastva in kulture (znamenita aleksandrijska knjižnica z 900.000 zvezki), pozneje se je pa začel nevzdržen propad v prvi vrsti radi prepirov med člani vladajoče rodbine, ki so se vojskovali in morili med seboj, dokler niso začeli klicati tujcev za razsojevalce. Že za Ptolomeja V. (okoli l. 200 pr. K.) je bil zaprošen rimskega senata za varuštvom. Prepiri so porabile tujce države, zlasti sosedni Sirijci, pa tudi Rimljani in tujci so odločevali, kdo bo sedel na prestolu, zlasti v zadnjem stoletju pred Kristom se vti kajo Rimljani v notranje egiptovske zadeve. Pompej postane varuh Kleopatre in Ptolomeja XIV. ki imate pa skupaj vladati. Ptolomej prežene sestro, ki jo pa Cezar zopet povzdigne na prestol, do davši ji kot sovladarja sina Ptolomeja XVI. Po Cesarjevem usmrčenju si pridobi lepa Kleopatra ljubezen triumvirja Antonija, živeč ž njim v nepisem ljubezenskem razkošju, dokler ga rimski senat ne proglaši za sovražnika domovine in Oktavian ne premaga. Antonij se usmrti sam, Kleopatra pa videč, da njene ljubezenske spletke pri trezem Oktavianu nič ne zaležejo, se zastrupi (baje tako, da se je pustila od zelo strupene kače večkrat pičiti). Od tedaj — 33. pr. K. — je Egipt navadna rimska provinca upravljanja po prefektu, vladarji pa prebivajo v Rimu.

Dalje.

Po smrti tega velikega vladarja je razpadla

vsi, prav vsi s svojim županom vred. Na tem se stanku se je določil dnevni red za sejo, se sklepal in sklenil točko za točko, tako da je bila seja drugi dan samo pesek v oči. Najbolj čudno pa je pri vsem tem, da župnik ni povabil na sestanek tudi Dupljanov. Ali mu ni nič zanje, ali pa jih smatra za odveč v občinskem odboru — istina je, da jih ni nihče vprašal, ali so zadovoljni s predlogi ali ne. Drugi dan je bila seja, po seji pa druga seja pri Benku, ki je trajala pa dalje, kakor prava seja. Šele ob dveh ponoči bi opazil nočni sprehajalec več majajočih se postav merit cesto negotovih korakov po ulicah vaških. Ali za občinski odbor ne velja policijska ura? Sicer pa čujemo, da bo Arh, računajoč na dolge seje, otvoril pred cerkvijo ravno nasproti imenovane gostilne kavarno, katero bo imenoval v spomin na pokojnega našega župnika „pri Kimpežu“.

V krajeni šolski svet so izvoljeni: Josip Ahačič iz Steničnega, Anton Urbanc iz Žiganjevasi in Gašper Vodnjov iz Križev. Hudomušneži si pripovedujejo, da je bil poslednji izvoljen članom šol. sveta samo radi tega, ker je obljudil, da bo na najcenejši način preskrboval šolo z drvmi, kakor je to že dokazal za svojo osebo z Molinetovim lesom. Pripovedujejo, da ima baš radi te svoje lastnosti tudi največ upanja, da ga izvolijo predsednikom.

S Pristave. Vstal je novi mesija in zagovornik duhovniške časti. Bilo je eno zadnjih nedelj, ko so se utrnile iz neke tukajšnje gostilne tri sence. Ena, velika ko gora, druga manjša, a čokata, z nerazmerno velikimi lopatami mesto rok, med tema dvema pa majhna, čisto neznanata osebica, kateri so noge že malo odpovedovale. Pozno je bilo že, in ponekod so že petelini odpeli. Veliki od te zgodnje trojice si je privoščil „nedolžno“ zabavllico na „proklete farje“, a še mu ni ušla beseda iz ust, ko je poleg njega nekaj poskočilo in na licu ga je nekaj zapeklo. Tako nato, se oglasi nežno nosljajoč glas in vpraša čokatega, kako misli o duhovnikih. Na odgovor, da se strinja z mnjenjem velikanovim, se je vsedla tudi njemu neljuba zaušnica v obraz. Ali bil je toliko hladnokrven, da je potegnil velikana strani in ga odpeljal proč od pijane ose, saj bi ga bila obadva lahko zdrobila, kar bi se v vsakemu drugemu slučaju tudi zgodilo. Ta sveti zagovornik duhovniške časti, ki kaže svojo akademično izobrazbo ob 6. zjutraj na javni cesti z zaušnicami pa ni nihče drugi kakor dr. Avgust Mayr, zdravnik v Tržiču. Ali se misli na ta način priporočati naprednjakom? Ne verujemo, da bi bili vsi s takim priporočilom zadovoljni.

DNEVNE VESTI.

Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič v Kranju. Jutri se vrši v Kranju birma, gospod knezoškof se je pa pripeljal v mesto že minoli četrtek popoldne nekoliko po četrti uri. Raz nekatere hiše plapolajo cesarske ter narodne zastave in le poslopja na „korarskem ringu“, v neposredni bližini župne cerkve, so bogatejše okrašena z zastavami. Pred cerkvijo stoje mlaji s slovenskimi trobojnimi in na srednjih dveh mlajih je pritrjen napis: Vsa župnija se raduje — Blagoslova pričakuje. Na tem prostoru pred cerkvijo je bil slovesen vprijem. Pozdravili, odnosno sprejeli so vladiko g. dekan z duhovščino, g. c. kr. okrajni glavar s podredjenimi uradniki, g. gimnazijski ravnatelj s sedmimi klerikalnimi profesorji, oba klučarja, šest veterancev, zastopniki „Meščanske zvezze“, dijaška Marijina kongregacija, štirinajst „orlov“ iz mesta ter okolice v kroju in s trobentami, ženska kongregacija, Vincencijeva ter Marijina družba z zastavo, šolar ter belo oblečena šolarica s šopkom in vodstvo obeh ljudskih šol. Okrajni glavar je predstavil knezoškofu uradnike, dekan pa zastopnike in zastopnice raznih korporacij. Hiteč mimo veterancev, ki seveda morajo biti pri vsakem — drenu, je škof izvolil pripomniti: „Aha, to so pa veteranci, veteranci!“ Anton Bonaventura je prijazno segel vroke deputaciji „Meščanske zvezze“ in le g. Lovrenca Rebolja, ki se je nekam plaho držal preveč v ozadju, ni doletela ta čast. Da je dr. Jeglič vedel, da ima pred seboj spokorjene grešnike, gotovo bi mu bil stisnil obe roke! Globoko se je priklanjjal vladiki governik dijaške kongregacije, načelnik štirinajsterih „orlov“ je pa krajno salutiral in škofu kolegialno ponudil roko. Ko sta šolar in šolarica srečno izvedla svoje navvore, se je knezoškof s slavnostnimi vprijemniki podal v cerkev, kjer ga je pričakovala ljudsko-šolska mladina. Kmalu po vprijemu se je vladika odpeljal po trgu v sirotišnico. Tolpa otrok je kričeč drvila za vozom in posamezniki so se vsedali na peresa zadaj na kočiji. Z ljudomilim usmevom na ustnicah je kvitiral Anton Bonaventura te znake popularnosti in dobrohotno zrl na nadebudno kranjsko mladež. Slovesnemu vprijemu popoldne se je vredno pridružila zvečer slavnostna predstava v „Ljudskem domu“ na čast visokemu gostu.

Smešna komedija se je uprizorila minolo nedeljo v „Ljudskem domu“. Na komando c. kr. gimnazijskoga učitelja Vincenca Marinka sta „Kmečka zveza za Kranj in okolico“ in „Meščanska zveza“

sklicali shod, na katerem so se prežvekovala znana Marinkova „razkritja“ o „Okrajni bolniški blagajni v Kranju“. Skoro dve uri so mlatili prazno slamo in zabavljali na debelo, tako da si vsega niti ne upajo ponatisniti. Odveč bi bilo, ako bi podajali svojim bralcem to hrano, ki ni šla v slast niti Marinkovemu publikumu. In ti ljudje nekaj preneso! Konstatiramo le, da se je v nedeljo na Marinkove limanice ujelo kakih 100 tičev iz okolice in pohlevno številce tudi iz mesta. Pač je pa prirčal iz Ljubljane redek tič in skočil naravnost v polni pišker Marinkovega lima. In to ni bil nihče drugi, kakor slavni dr. Vladislav Pegan iz Ljubljane. Kljub njegovi splošno znani plitvosti, bi ga bili do zadnje nedelje vendarle še stavili za par palcev nad Marinka. Iz poročila o tem famoznem shodu v včerajšnjem „Gorenjcu“ pa posnemamo, da je dr. Pegan ravno še dober, da pobira prismodarje, ki padajo iz bogato zastavljeni Marinkove mize. Le nekaj pametnega je dr. Vladislav Pegan povedal v nedeljo, pa še to ni zraslo na njegovem zelniku. Pogrel je namreč staro prislovico: *Kakršen je človek sam, tako misli o drugih.* Druge presojoč po sebi, se je tedaj Pegan na shodu s posebno vnemo lotil poslanca Pirca, kar je slednji z zadovoljstvom vzel na znanje. In če nadalje upoštevamo resnico omenjenega reka, potem se nikakor ne smemo čuditi, ako je Marinko v svojem govoru izražal bojazen, da ne bi uradniki „Okr. bolniške blagajne“ izplačevali bolnišnine, ki so jo odrekli bolniku iz enega ali drugega vzroka, sebi ali pa komu drugemu, ki je ni upravičen potegniti. Iz istega vzroka se nam zdi tudi povsem naravno, ako v včerajšnjem „Gorenjcu“ vprašujejo, če ima Pirc kot blagajnični načelnik kaj plače in kolika je ta plača. Koritarji se v prvi vrsti zanimajo za plačo! Toda vsaj Marinko, ki si domišlja, da ima blagajnična pravila v malem prstu, bi moral vedeti, da funkcijonarji „Okradne bolniške blagajne“ ne vlecijo nikake plače. Pirc je opravljal ta ne baš prijetni častni posel poleg drugih že v časih, ko je Vinko Marinko še hlače trgal po šolskih klopeh in nima od tega drugega, kakor da sme vsak smrkavec obrisati vanj svoj umazani nos. In to je tudi nekaj!

Polagoma se je začelo odpirati celo Vinku Marinku. Menda ga je naša notica v zadnji „Savi“ nekoliko zbrhtala in v včerajšnjem „Gorenjcu“ se fantiček nekam sumljivo umika. Pa ne bo šlo, Cene! Kar je zapisano, je zapisano, je rekel že rajnik Pilatus. In prav gotovo bomo obračunali z Marinkom in predvsem z umazano cunjo, v katero zavija c. kr. gimnazijski učitelj Vincenc Marinko svoje podle in impertinentne napade.

Občni zbor „Okradne bolniške blagajne“ za leto 1911. je bil v smislu sklepa nedeljskega protestnega shoda neveljaven, ker ni bil razglasen v „Gorenjcu“. Mi prav radi verjamemo, da izmed navzočih, ni nihče vedel o tem razglasu iz enostavnega, razloga ker pač „Gorenjca“ nihče ne čita. Sicer pa je to očitanje „Gorenjec“ včeraj lojalno popravil. Očitalo pa se je blagajni tudi, da so v nadzorstvu blagajne tudi člani načelnštva. Ako g. Marinko to dokaže, obljudljamo mu tem potom svečano, da mu nabavimo takoj, ko nam predloži ta dokaz, 10 parov belih — štriknih — rokavic, med njimi tudi nekaj za poletni čas.

Protestnemu shodu pretečeno nedeljo v „Ljudskem domu“ je predsedoval nek Ivan Brodar, ki gotovo v svojem življenju še ni nikdar zavaroval kakega člana pri bolniški blagajni in ga torej razmere pri Okrajni bolniški blagajni z Marinkom in dr. Pegandom vred brigajo toliko kot lanski sneg. Drugače pa je z podpredsednikom tega shoda, novopečenim klerikalcem g. Lovro Reboljem. Mož je v svojem življenju že tolkokrat menjal svoje prepričanje, da najbrže niti sam ne ve, ali je ptič ali miš. To nas sicer ne briga, ampak možakar je tudi predsednik nadzorstva Okrajne bolniške blagajne in kot tak v smislu pravil in zakona odgovoren za vsako dejanje načelnštva. Ako bi se bila torej res godila krivica, je bila dolžnost g. Rebolja, da zadevo preišče. S tem, da je prevzel podpredsedništvo, na shodu, ki je obsojalo delovanje načelnštva in s tem seveda tudi njegovo, si je mož nakopal nešmrtno blamažo, ki mu bode gotovo prav v kratkem pomagala do častnega mesta v „Meščanski zvezzi“, ki pa z možem, ki za vsako četrtniko vina, ki ga proda, spremeni svoje prepričanje, ne bode preveliko pridobila.

Nesramnost je tako kdo, izrabljujoč svojo imuniteto, napada in žali ljudi, ki si potem ne morejo poiskati zadoščenja. Svoje imunitete se je poslužil v to svrhu tudi značajni deželní odbornik dr. Pegan in je na shodu pretečeno nedeljo kruto žalil ljudi, ki si zamorejo poiskati zadoščenja le s pasjim bičem.

Opozarjam na danes v običajnem času v Nar. Čitalnici se vršečo šaljivo predstavo, zadnjo v zimskem tečaju. Več o tem v sledeči notici.

Valvazorjev trg št. 15. Dramatični odsek Nar. Čitalnice vprizori danes ob pol 9. uri zvečer štiridejansko burko „Valvazorjev trg št. 15“. Vsebina: Čepljarski pomočnik Vrabec ljubi hčerkovo sivega gospodarja Smole. Da bi bila nemotena, se odpeljeta v Zalog in od tam nazaj v Ljubljano. Z ravno tem vlakom se pa vozi tudi sin bankirja Trnka, Ciril, ki zapazi med vožnjo iz Zaloga do

Ljubljane lepo damo in se vanjo nesmrtno zaljubi. Vendar nima prilike žnjo govoriti; zve le, da stanuje njegova oboževanka na Valvazorjevem trgu št. 15 — kjer stanuje slučajno tudi hči čevljarja Smole, Anica. Prišedši v Ljubljano, sestane se Cyril s prijateljem Boguslavom Jarcem in mu potoži svojo bol. Za zaupnika izbereta mladeniča postrežčeka Vida Drmota, ki, začuvši, da se je mladi Trnek zaljubil v neko gospico, ki se je peljala iz Zaloga v Ljubljano in stanuje na Valvazorjevem trgu št. 15, takoj kombinira, da se gre tu za Smolovo Anico. Priporočišči največjo pazljivost gre pot pripravljati, mladeniča za njim. — V II. dejanju naletimo na parček Anico in Vrabca. V objetu ju najde čepljarski vajenec Pepček, ki grozi z odkritjem. Nato se pojavi Drmota, premišljajoč, komu naj pomaga k Anici, g. Trnku ali bogatemu hišnemu posestniku Bunki, ki tudi hodi za dekletom. Odloči, se baš za zadnjega, ko ta, silno smešna prikazen, nastopi. Drmota mu razjasnjuje položaj, kar gre silno težko, ker Bunka ni samo bogat, ampak tudi zelo neumen, V tem vstopi mojster Smola sam. Bunka, užaljen v svojem samoljubju, odhaja, opozorivši prej Smolo na to, da ima Anica ljubimca (Cirila Trnka), s katerim se je vozila skupaj od Zaloga do Ljubljane. Smola, boječ se za bogatega zeta, zbesni, in to tembolj, ker mu Pepček pove — toda brez imen — da je videl, ko sta se Anica in njen ljubček ravnikar poljubovala. Z raznimi smešnimi vprašanji hočeta Smola in Bunka izsiliti od Anice priznanje njene ljubezni in ljub zmedeni govorici se uda Anica v toliko, da res ljubi drugega, ne Bunka. V tem se Bunka vrne, predno pa pride do kakršnega razjasnitve položaja, vstopi Jarec, ki je sledil počasi Drmoti. Pred Jarcem se skrijeta Bunka in Smola v delavnico, ko pa vstopi Anica in jo Jarec pozdravlja, prihrumita, da bi ga pretepla in ko pride Ciril, se lotita tudi njega, tako da pade zavesa II. dejanja med velikim hrupom. — Tretji oddelek se vrši v salonu bankirja Trnke. Mož je slabe volje, ker kurzi neprenehoma padajo in Angleži ne nabijejo Burov. Jezi ga tudi sin Ciril, ki se ne peča s trgovino in hči Julija, ki se ne razume nič na politiko. Baš, ko je obema zbral levite in hoče oditi, nastopi mojster Smola in zahteva zadoščenja za žaljeno čast svoje hčere, s katero da ima Ciril razmerje. Bunka, ki je malo za njim vstopil, mu pritrjuje, ječe se nad Cirilom, češ, da mu je v včerajšnjem pretepu razbil pipi. Da bi ju potolažil, ju odvede bankir v biblioteko in zapove slugi Robertu, da ju pogosti z vinom, sam pa odide v trgovino. V tem se pojavi Jarec, ki tajno ljubi lepo Julijo in ji razodene svojo ljubezen. Presenetita ju pol piana Smola in Bunka. Prvi, smatrajoč ga za Cirila, spozna v njem včerajšnjega zapeljivca Aničnega, drugi mu pa kot dokaz za to, da je „zapeljivec deklet“ kaže fotografijo gdje Julija, ki jo je izgubil pri pretepu. Obupana gre Julija v svojo sobo, za njo Jarec. Bunka pa oba zaklene, nakar se napoti s Smolo znova pit. Bankir se vrne ves vesel, dobil je ugodne novice. Sedaj se pojavi Anica, za njo Vrabec, Drmota in Pepček, hoteč razjasniti zmoto. Pripovedovanje vseh pa bankirja še bolj zmeša in ga spravi do prepričanja, da so goljufi, nakar zapre Anico in Vrabca v Cirilovo sobo. Smola vstopi pjan k bankirju in mu pripoveduje, da je zaprl njegovega sina v Julijino sobo. Pritchuje mu Bunka. V tem nastopi Ciril in ker bankir zatrjuje, da je to njegov sin, Smola in Bunka pa, da je mladi Trnek zopet v sobi, je zmeda vedno večja. Sele ko odpreta Smola in bankir zaklenjene duri in pridejo jetniki, se stvar vsaj deloma pojasni. — Četrto dejanje se vrši zopet v Smolinem stanovanju. Vse je srečno, samo Anica in Vrabec ne, ker oče hoče imeti za zeta le Bunko. Pojavita se Ciril in Jarec, ki obljudita pomoč nesrečnima zaljubljenemu. V to svrhu pozove Jarec vrnivšega se Bunko na dvoboje, ker ga je razdalil. Smola je za stvar vnet, Bunka se pa brani. Razsoditi ima Anica. Ko se ta izrazi za dvojboje, Bunka razdaljen odide in se odpove nevesti. Vznemirjenega Smolo potolaži bankir, ki obljudi Anico materijelno podpreti. Voli naj si pa ženina sama. Anica seve izbere Vrabca, kar vsi navzoči odobrujejo z glasnim „Gratulujemo“, nakar zavesa pade. — Igra je slovanskega izvora, delo enega najpriljubljenejših pisateljev čeških šaljivih iger Fr. Šamberka, polna smešnih prizorov. Kdor se hoče iz srca nasmejati tipičnim osebam, te prilike ne bo zamudil, zlasti ker je zadnja dramatična predstava v zimskem tečaju. Cene so precej znižane, s čemur pa ni rečeno, da se preplačila odklanjajo, ker bo itak treba skrbeti za napravo novih kulis, kostumov, nakup iger i. t. d. Igra se ponovi v nedeljo ob pol 8. zvečer kot ljudska predstava.

C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu je za c. kr. poštni urad v Kranju določilo ob nedeljah in praznikih uradne ure od 8. do 10. ure dop. katere se s 1. majem t. l. vpeljejo. — Brzojavke se bodo pa sprejemale tudi izven označenih ur, vendar pa le takrat, kadar notranja poštna služba zahteva navzočnost poštnega uradnika v uradu. **Godba požarne brambe v Kranju** priredi v četrtek, 1. majnika ob 5. uri zjutraj budnico po mestu. Ob 11. uri dop. pa promenadni koncert v Zvezdi s sledečim sporedom: 1. Dvořák: Sokolski viteški pohod. 2. Lehár: Eva-valček. 3. Wlassak: Spomini na Bosno, overture. 4. Eilenberg: Ci-

ganski deček, pesem. 5. ***: Potpuri čeških narodnih pesmi. 6. Ziehrer: Vesti z Dunaja, valček. 7. Koračnica. — S tem koncertom prične godba zopet svoje redno delovanje. Upamo, da se vrše letos koncerti redno vsak teden, da pa se to omogoči, apeliramo na vse one, ki še niso člani godbe, da pristopijo k isti kot redni podporni člani in tako zagotovijo daljni obstoj iste.

Monsignor Tomo Zupan. Občinski svet ljubljanski je izvolil na svoji seji dne 22. aprila 1913 monsignora Tomo Zupana za častnega meščana. Kakor znano, je obhajal msgr. Tomo Zupan letos svojo zlatomašništvo ter je ustanovitelj družbe sv. Cirila in Metoda. Izvolitev za častnega meščana naj bo le skromen dokaz hvaležnosti in priznanja za njegovo neumorno delovanje na literarnem in narodno-obravnem polju.

Gledališko predstavo prirede rateški gasilci v nedeljo, dne 27. aprila ob 4. uri popoldan v svojem Domu. — Vspored: 1. Mladini: Poje moški zbor. 2. Gasilcem — deklamacija. 3. Pogled v nedolžno oko — poje moški zbor. 4. Trije tički — burka v dveh dejanjih. — V nedeljo v Rateče, kdor želi zabave!

Gasilno društvo v Šenčurju ima v nedeljo, dne 27. t. m. ob pol 4. uri popoldne izredni občni zbor v prostorih načelnika.

Avtomobilska zveza Celje - Vrantsko - Ljubljana je zagotovljena. Redna vožnja se začne s 1. majnikom. Prvo polovico meseca bo vozil samo en avtomobil, od 15. majnika dalje pa dva. Tretji voz bo v rezervi. Vozovi bodo veliki (avto-omnibusi) in bo imel vsak prostora za 20 oseb. Proga Celje-Vrantsko-Ljubljana je dolga 75 km. (Celje-Vrantsko 25 km, Vrantsko-Ljubljana 50 km). Prevozil bo avto progo približno v treh urah. Ob celi progi vlada za to prepotrebno prometno zvezo veliko zanimanje in navdušenje, posebno Savinjska dolina komaj pričakuje otvoritve. Postajališča, vozni red in cene se bodo razglasile pravočasno. Slavno občinstvo opozarjam že zdaj na to zvezo in želimo, da se je poslužuje v obilni meri. Prihranilo si bo s tem mnogo na času in denarju, obenem pa podpiralo domače, narodno podjetje. Opozarjam tudi, da je vsak pasažir zavarovan v tistem trenutku, ko stopi v avto proge Celje-Vrantsko-Ljubljana, za slučaj smrtnne nesreče za 20.000 kron, za event. poškodbe seveda razmeroma manj.

Prostovoljno gasilno društvo v Voglah je imelo minolo nedeljo dne 20. t. m. svoj redni občni zbor. Ker se člani niso mogli zediniti glede načina volitve, je načelnik zaključil občni zbor.

Nova iznajdba. Že dlje časa se uporablja v Ameriki za gašenje ognja mesto vode prašek. Ta prašek ima lastnost, da hipno pogasi vsako stvar. Pri poizkusih, ki so se vršili, se je dokazalo, da je učinek tega praška tako velik, da pogasi celo eksplozivne tekoče tvarine, kakor je petrolej, špirit ali n. pr. bencin. Prašek, ki se nazivlje Theolin, se uporablja tako enostavno. Shranjen je v aparatu „Theo“ in treba je le, da se ga vrže na goreči predmet. Posebne važnosti je, da je ta prašek do dela nenevaren in da nadomestuje vodo, ki pri gašenju večkrat še to pokvari, ker se je ognja obvarovalo. Zadnji čas se je upeljal tudi pri nas in poizkusi so se izborno obnesli. Opozarjam na to novo iznajdbo osobito naše požarne brambe.

Umrl je v Stražišču pri Kranju posestnik Alojzij Mastri v 31. letu starosti. Bil je odločno naprednega mišljenja. Naj mu bo zemljica lahka!

Konjska smrkavost se je pojavila pri Jerneju Pilarju iz Rupe in pri Josipu Lombarju iz Babnega vrha. Obe kobili so morali radi smrkavosti ustreliti. Imenovana posestnika imata presejšnjo škodo, posebno Jernej Pilar iz Rupe, ki je imel najlepšo kibilo v celem okraju in za katero je še pred kratkim imel 1100 K.

Za mesto Kranj je deželna vlada imenovala kot babico Marijo Jamnik, dosedanje babico za občino Hrastje. Kot okrajna babica je nastavljena Frančiška Nadižar.

Defravdacie v klerikalni stransi stalno napredujejo. Bivši uradnik znanega notarja Hafnerja poneveril je zopet, deloma pri protialkoholni zvezi deloma od romarskega denarja za Rim lepo sveto 10.000 kron in jo je popihal v Ameriko. Kakor se čuje, so tudi Sajovica deportirali iz Amerike. Ne vemo pa, ako so te deportacije klerikalcem tudi ljube. Govori se tudi o neki defravdaci stolnega vikarija Smolnikarja, znanega prodajalca „lurdskih vode“ na debelo in ljubitelja ženskega spola.

Paberki deportirane dvojice Polajnko. Zanimalo bode naše čitatelje po dolgem premoru zopet nekaj slišati o aferi dvojice Polajnko, ki je svoj čas dvignil toliko prahu. Kakor znano, je bila dvojica Polajnkov v Ellis Islandu v New-Yorku potom deportacije zavrnjena in pride svoječasno z neprostovoljnimi spremstvom v Ljubljano. Dokler niso vsa tozaddevna pogajanja končana, morata čakati nastopa neprijetne vrnitve v Antwerpnu v Belgiji. Poročali smo tudi, da je Polajnko v Stuttgartu naložil v neki banki 4000 K, drug denar sta nesla pa s seboj. Ko so ju na Ellis Islandu, takozvanim otoku solza, prijeli, je imel Polajnko pri sebi še 29.000 kron, katerih mu pa tamošnja oblast v smislu deportacijskih predpisov ni odvzela, marveč prepustila na razpolaganje Polajnkotu samemu. Za 10.000 K trdi, da so mu bile med vožnjo

v Frankfurt ukradene. Pravi, da je šel z ženo v jedilni voz, turbico z 10.000 K pa pustil v kupeju in ko je prišel nazaj, ni bilo niti turbice niti denarja. Tatvino je baje naznani, a so bile vse pozive brezuspešne. Ostalih 1000 K pa je porabil.

Nabor vojaških novincev v Radovljici, ki se je vršil 17., 18. in 19. aprila je dal sledeči uspeh: prvi dan je bilo izmed 168 nabornikov „tauglih“ 42; drugi dan izmed 170—46, a tretji dan izmed 140—34; skupno tedaj izmed 478 nabornikov je bilo potrjenih 122 ali 25.50%.

Bolezen na parkljih in gobcu pri živini. Pri poizvedovanju izbruha kužne bolezni na gobcu in parkljih (slinavke) se je zadnji čas v različnih krovovinah dognalo, da se je zanesla ta kuga največkrat po osebnem prometu. Zaradi tega je potrebno, da živinorejci pazijo na to, koga tujih oseb puščajo v svoje hlevne. Da se prepreči prenos kužil po osebah, se opozore živinorejci v smislu § 15 in 24 zakona o živinskih kugah posebno na to, da mesarjem, živinskim trgovcem, konjačem, rezačem, sploh vsem onim osebam, katere imajo veliko opraviti s živino, mrhovino in živalskimi odpadki, vstop v hlevne po možnosti zabranijo.

Izrebane so bili porotnikom za II. porotniško zasedanje pri deželnem sodišču v Ljubljani, ki se prične 26. maja, iz Gorenjske: Barle Matija, posestnik v Lužah; Babnik Ivan, posestnik v Dravljah; Čadež Ignacij, posest. in gostilničar v Srednji vasi; Čufar Andrej, posestnik na Jesenicah; Guzelj Josip, župan in posestnik v Škofji Loki; Globocnik Anton, posestnik v Železnikih; Hainrihar Franjo, trgovec in posestnik v Stari Loki; Jakelj Franjo, posestnik na Dovjem; Janko Josip, urar in posestnik v Kamniku; Koselj Mihael, stražmojster v pokoju in posestnik v Zadragi; Kuralt Anton, posestnik v Zgor. Senici; Polajnar Karol, kavarnar, v Ljubljani; Pogačnik Josip, krojač in posestnik v Radovljici; Pintbach Josip, posestnik v Ratečah; Rudolf Gašper, posestnik v Lomu; Robič Ivan, posestnik in gostilničar v Mojstrani.

Razno.

Naučno ministrstvo je iz lanske slovenske umetniške razstave nakupilo umetnin za 4000 K. Izmed nakupljenih umetnin sta dve Jakopičevi, dve Sternenovi, ena Vavpotičeva slika ter Zajčev kip. Razen tega je ministrstvo umetnikoma Hinckotu Smrekarju in Petru Žmitku v pospeševanje njunega umetniškega delovanja podelilo podporo, vsakemu po 600 kron.

Nemški izvivači v Nancyju. Šest Nemcev, med njimi baje več častnikov je motilo v Nancyju francoško predstavo z godnjanjem in zabavljanjem. Naduti Nemci so nato še glasno zabavljali proti francoški armadi. Navzoči so žalilce nekaj časa opominjali, toda ko ti le niso prenehali žaliti Francozov, so jih prijeli in so jih na ne preljub način vrgli iz lokalov. Zunaj jih je sprejela razjarjena množica, ki je tirala Nemce na kolodvor in jih zaprla v čakalnicu. S prvim vlakom so jih poslani nato Francozi v Metz. Nemški listi o tem strašno veliko pišejo in se posebno zgražajo, da ne puste Francozi Nemcev v svoji deželi zabavljati.

Prepovedani in dovoljeni trakovi. V Splitu so dijaki nosili na klobukih trakove, na katerih so

bila utisnjena imena „Jugoslavija“, „Balkan“, „Kosovo“ in „Kumanovo“. — Oblast je nošnjo teh trakov prepovedala pod najstrožjimi kaznimi. Nato so dijaki jeli nositi trakove z napisom: „Živila svobodna in neodvisna Albanija“. Teh trakov oblast ni prepovedala! Zares, od resnega do šmešnega je samo en korak!

Polet čez Atlantski ocean. Ameriški časopis „Daily Mail“ je razpisal za polet čez Atlantski ocean nagrado 240.000 K. Priglasil se je ameriški avijatik Law, ki namerava poleteti letos tudi s svojim tovarišem Brownom iz Nove Fundlandije na Irsko. Law si gradi za prekoatlantski polet poseben letalni stroj, s katerim namerava leteti s hitrostjo 100 km na uro. Preleteti misli Atlant v 36 urah. Med potjo pa se namerava enkrat ustaviti, da vzame na za to pripravljenem parniku bencin.

Društvene vesti.

Odborova seja „Matica Slovenske“ dne 17. aprila. Častni član Matice Slovenske Šandor Gjalski je Matici poklonil prve zvezke svojih „Zbranih spisov“, ki so začeli izhajati pri Dionički tiskari v Zagrebu (27 zvezkov). Prof. Bazala je poslal na vpogled seznam Aškerčevih pesmi, ki jih izda „Matica Hrvatska“. — Ocenil se Strekljevo jezikovno gradivo „Iz živega zaklada narodnega“; uvažuje se ponudba narodopisnega gradiva o ogrskih Slovencih. — Na posebno ponudbo se sprejme predlog, pisatelju Trdini v Mengšu vzdajti spominsko ploščo. — Matica prispeva k stroškom za nagrobeni spomenik pesniku Medvedu. — Kompletne zemljevidje (korekture) se je poslal dijaštvu v Prago, na Dunaj in Gradec v pregled.

— Iz gospodarskega odseka: Pri poedinih knjigah je potreben urednik, ki spise pridobiva, za nekatere knjige pa je treba le korektorja. Urednik-korektor puščaj pisateljem čim večjo svobodo. — Iz knjižnega odseka: Vošnjakova korespondenca ne izide letos. Ne izda se knjiga, ki bi prikazala Slovanstvo srednjeveške Albanije in širitev Arbanasov preko Kosovega Polja in v Sandžak za turškega gospodstva itd. G. dr. Vidic je poslal del svojega arhivalnega spisa: „Zaupna korespondenca iz Napoleonove Ilirije.“ — Določi se okroglo obseg knjigam za 1913 (okoli 70 tiskanih pol). Odborniki naj vlagajo svoje rokopise anonimno. — Pisatelju, ki misli spisati Zgodovino slov. ste-nografije, je opozoriti na Šolsko Matico. — Iz narodopisnega odseka: Narodopisne zbirke bi v naših muzejih morale imeti pravo terminologijo; nobena stran narodnega življenja še ni v celoti opisana. Največ narodopisnih člankov bo za Enciklopedijo najbrž morala spisati redakcija sama. — V odsek za slovenski jezik se izvolijo: dr. A. Breznik (kot stvarni tajnik odseka), Ivan Grafenauer, dr. Ilešič (kot načelnik), dr. Lokar, R. Perušek, M. Pleteršnik, dr. Šlebinger in prof. M. Murko. Po izvajanjih prof. Murka si odsek sestavi sledeči program: 1. Znanstvena razprava o zgodovini našega jezika od najstarijih dob do naših dni. Posebno važno je sistematično izučavanje protestantskih pisateljev v slovniškem in slovanskem oziru. 2. Slavist-germanist naj študira slovenske ostanke v srednjeveških listinah, nekrologijih itd. 3. Izbor spisov očeta Skrabca. 4. Dialektologija. Tu je pri nas še mnogo storiti. Dobro bi bilo, da najprej

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V KRANJU.

Štev. 143.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

zastopnikov in odpolancev okrajne bolniške blagajne v Kranju
ki se vrši

v nedeljo, dne 4. maja 1913 ob 10. uri dopoldne
v dvorani mestne hiše v Kranju.

71

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnika;
2. Poročilo blagajnika o računskem zaključku za leto 1912.
3. Volitev: a) nadziralnega odseka, b) rāzsodišča.
4. Sklepanje o premembri pravil.
5. Raznoterosti.

Za slučaj, da bi ne bilo ob napovedanem času navzočih najmanj $\frac{1}{4}$ opravičenih udeležnikov (§ 30., III. odstavek blag. pravil), se vrši isti dan ob 11. uri dopoludne ravnotam novo zborovanje z neizpremenjenim dnevnim redom.

Načelništvo Okrajne bolniške blagajne v Kranju.

dne 22. aprila 1913.

Načelnik:

CIRIL PIRC 1. r.

Trgovci, peki!

Drož (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož **Makso Zaloker, Ljubljana Krovski nasip št. 26**, so dosegle dosedaj povsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah.

50 26—6

nekdo napiše pregled slovenskih narečij in oceno dosedanjih dialektoloških spisov.

Družba sv. Cirila in Metoda objavlja: Cenjenim podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda. Družba sv. Cirila in Metoda Vas vladno prosi, da skličete prav kmalu podružnični občni zbor in nam na (priloženi) tiskanici naznanite ime, stan in bivališče odbornikov, oziroma odbornic, število raznih članov in imena delegatov za letošnjo veliko skupščino. Glasom določil § 14. zadnji odstavek družbenih pravil se ustanavlja število podružničnih zastopnikov tako, da je po stanju družbenikov dne 31. decembra preteklega leta na vsakih 50 družbenikov en zastopnik, vendar pa mora vsaka podružnica imeti najmanj enega zastopnika. Ta sporočila so nam potrebna za predpriprave k veliki skupščini in za sestavo družbenega koledarja. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Književnost.

Nova šolska knjiga. Ministrstvo za bogoslužje in nauk je z odlokom z dne 3. aprilom 1913, štev. 49.783 odobrilo knjigo: Latinska vadnica za četrtni razred gimnazij in realnih gimnazij, sestavil dr. Josip Pipenbacher. Cena vezani knjigi K 2·20. Dobi se pri L. Schwentnerju v Ljubljani.

V sled nedenega odhoda iz Kranja
kličem tem potom vsem prijateljem in znancem krepki
Na zdar!

Fr. Mijočka
črkostavec.

Pozor, kolesarji!

Naznanjam, da sem letos prevzel zastopstvo za Puch-kolesa. Kdor želi pravo Puch kolo, naj se name obrne. Imam pa v zalogi tudi še druga cenejsa kolesa. Na željo pošljem cenik. Kupujem tudi razne starine.

47 12—5

Pavel Bizjak star., Kranj št. 102.

Dobro idoča

gostilna in trgovina z mešanim blagom

se radi rodbinskih razmer da za več let v najem. Dotična je v večji vasi edina ter oddaljena 20 minut od železniške postaje in farne cerkve.

Eksistenza je zasigurana.

Natančnejša pojasnila daje tvrdka Fr. Omersa nasl. Franc Berjak v Kranju.

68 2—2

Odda se 63 3—4
mesarija
s 1. avgustom t. l., v Kranju št. 103

Zagrebški Franck Z
priporočujemo kot priznano najboljši pridatek za kavo!
sl. Zagreb 1855, 1:107

Kolesarji!
Ako si hočete prihraniti nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.
Najboljši in najcenejši nakup pri tvrdki
Karel Čamernik & Ko.,
Ljubljana, Dunajska cesta 9—12
Špecjalna trgovina s kolesi in motorji, avtomobili in posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaža.
ZAHTEVAJTE CENIK.

Staroznana tvrdka
M. PIRC
trgovina z manufakturnim blagom
v Kranju
tik župnijske cerkve

60—6

Priporoča svojo **veliko zalogu**
raznovrstnega blaga za moške in ženske obleke,
za **birmance in birmanke**
ter opozarja na zalogu **domačega platna** in na izdelke
lastne barvarije.

Odda se takoj 40—10
stanovanje
katero obstaja iz 3 sob, kuhinjo in kletjo.
Naslov v upravnosti „Save“ v Kranju.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3.

12—3

Vloge obrestuje po

4¹/₂%

Denarnega prometa do konca leta 1912 . . .

vlog

rezervnega zaklada

660 milijonov kron,

42 milijonov kron,

1 mil. 330 tisoč K.

Vloge obrestuje po

4¹/₂%

Hranilnica je popularno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-17

Tovarna: Ig. Fock, Kranj

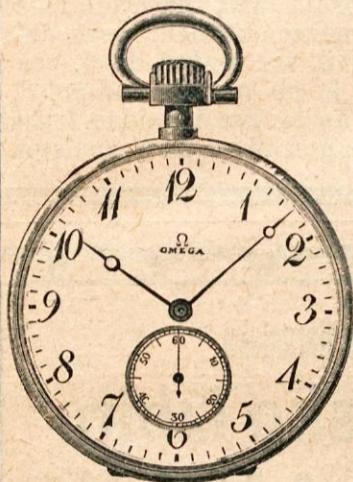
MILO Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno
znamko najceneje
zato najbolji nadomestek vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črnomarmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. Stearinse sveče. kolomaz.

12-17

Rudolf Rus
urar v Kranju poleg lekarne
**Največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine**
Priporoča se sl. občinstvu v nakup
pripravnih raznovrstnih
birmanskih daril

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastonj in poštne proste.

Tiskarna 'Sava' v Kranju

Vizitke, poročna naznanila, pisma, zavitke, račune, bolete, cirkularji, letake, vabila, lepake, posmrtnice, karsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah izvršuje v najelegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

Garantirano višnjevo cveteča francoska lucerna
predanice prosta plombirana.

Mauthnerjeva semena zelenjav in cvetlic.
12-17

Veletrgovina **J. & A. Majdič, Kranj**

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznano najboljši dalmatinski portlad cement **„Salona“**
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Vsakovrstna travna semena, krmilna pesa, korenje,
čista grahora, semenski oves domač in češki.

Domača črna detelja pre-
danice prosta plomb.

Najstarejša trgovina
Ferd. Sajovic v Kranju
poprej **C. Pleiweiss** 10 4-17

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovjšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za
pomladansko sezijo
bogato izbiro oblek za moške in ženske;
botrom pa obleke za birmance in birmanke.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-17

obrestuje hranične vloge od 1. januarja 1913 naprej po

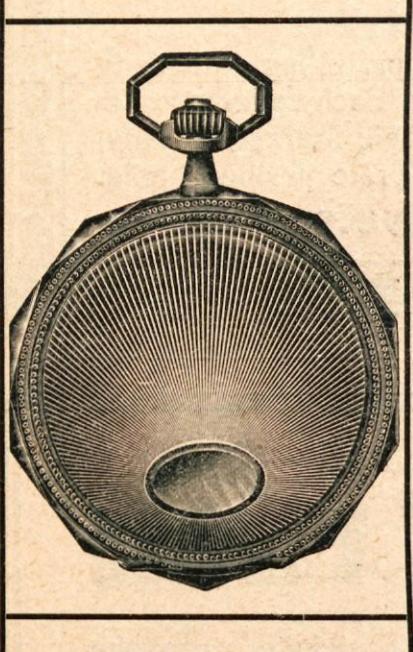
4 3 | 0
4 | 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik ob 9.—12. dopoldne.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo
vseh tiskarskih del.

Ivan Levčnik
trgovec v Kranju.
ur, zlatnine in srebrnine.
Velika zaloga
Najcenejša prilika za nakup
birmanskih darij
Cene brez konkurence.
Postrežba
solidna.
9 52-17

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhacker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža,
je slavnemu občinstvu vsak delavni
dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po-
poldne in ob nedeljah od pol 8. ure
zjutraj do 11. ure dopoldne, izven ve-
likih praznikov na razpolago.

16 52-17

Vinska veletrgovina

Rudolf Kokalj, Kranj

17-17

Priporočam svoja
izvrstna, zajamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijanska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinjejših tu- in inozemskih šampanjev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Cenjene dame mesta Kranja in Gorenjske

opozarjam na velikansko izbiro
**damskih in dekliških
slamnikov!**

Velezaloga

15-17

galanterijskega, norimberškega, modnega blaga in pletenin

A. Adamič :: Kranj

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**

Najraznovrstnejše **Špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo

Krasen senčnat vrt

4 52-17

18-17

Eternit
najboljše strešno kritje
prodaja naiceneje tvrdka
Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4 3 | 0 | 0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7-17